

KÖTÉLPÁLYA-LÉTESÍTMÉNYEK

- Az európai ipar kiemelkedő helyet foglal el a kötélpálya-létesítmények piacán nemcsak az Európai Unión belül, hanem ezen kívül is.
- A kötélpálya-létesítmények általában közösségi közlekedési eszközök.
- Kötélpálya-létesítmény az a teljes helyszíni rendszer, amelyet személyszállítás céljára tervezett, gyártott, összeszerelt és üzembe helyezett létesítmények infrastruktúrája és alrendszerei alkotnak, és ahol a vontatás az utazás vonala mentén futó kötelekkel történik.
- Kötélpálya-létesítmények többnyire felvonórendszerek, pl. sikló, kötélpályák (kabinos, kiskabinos, függőszékes), vonszoló sí(liftek).
- Mind a szállított személyek, mind a létesítmények üzembe helyezésében és karbantartásában részt vevők szempontjából kiemelkedő fontosságú a biztonság.
- Az uniós rendelet a kötélpálya-létesítményekre, siklókra és függőszékes felvonókra terjed ki, különösen magashegyi turista-központokban, városi közlekedési -, vagy sport-létesítményekben.
- Magyarországon 55 sífelvonóval 15 sí terület van, hat olyan sí centrummal, ahol több, mint négy sífelvonó működik.

A Képviselői Információs Szolgálat Infojegyzete rövid áttekintést ad a vasútnak nem minősülő, egyéb kötélpálya rendszerek kialakításánál, biztonságos üzemeltetésénél irányadó szabályokról.

Általános háttér

A személyszállító kötélvontatású vasutakról szóló 2000/9/EK irányelv célja az volt, hogy az egyforma és magas szintű biztonság szavatolásával megteremtse a kötélpálya-létesítmények biztonsági alkatrészeinek és részegységeinek a belső piacon történő szabad mozgását, valamint gondoskodjon arról, hogy a kötélpálya-létesítmények a felhasználók, a munkavállalók és harmadik személyek számára fokozott biztonságot nyújtsanak. Ezért az irányelv meghatározta azokat az alapvető biztonsági követelményeket, amelyeknek a biztonságos kötélpálya-létesítményeknek, azok infrastruktúrájának, részegységeinek és biztonsági alkatrészeinek eleget kell tenniük az üzemeltethetőség és karbantartás tekintetében.

Az első magyar 1970-ben megépült drótkötél-pálya hivatalos neve: Jánoshegyi Légpálya, amelyet mindenki csak Libegő néven ismer.

Az irányelv végrehajtása lendületet adott a szabványosítási folyamat kiteljesedésének: a műszaki részleteket az Európai Szabványügyi Bizottság (CEN) és az Európai Elektronikai Szabványügyi Bizottság (CENELEC) fogadja el, amelyek hivatkozási számait az Európai Unió Hivatalos Lapjában közzéteszik, s amelyek átültetésre kerülnek a nemzeti szabványokba. A [harmonizált szabványok](#) betartása az előírt alapvető követelményeknek való megfelelés vélelmét jelentik. A harmonizált szabványok alkalmazása nem kötelező, a gyártók más műszaki megoldásokat is választhatnak, feltéve, hogy az irányelv által előírt követelményeknek való megfelelés minden esetben teljesül.

Az irányelv végrehajtása során probléma nem merült fel, kitűzött célját teljesítette. Az egyértelműsítés (hatály) és az aktualizálás érdekében célszerű volt azonban **felváltani egy rendelettel**, biztosítva ezzel az egységes végrehajtást az EU-ban, illetve az Európai Gazdasági Térségben. Ennek eredménye lett a 2018. április 21-től hatályos [2016/424 rendelet](#), amelynek bizonyos cikkei (bejelentési szervezetek és eljárások) már 2016. október 21-től hatályosak.

Az irányelv végrehajtása során probléma nem merült fel, kitűzött célját teljesítette. Az egyértelműsítés (hatály) és az aktualizálás érdekében célszerű volt azonban **felváltani egy rendelettel**, biztosítva ezzel az egységes végrehajtást az EU-ban, illetve az Európai Gazdasági Térségben. Ennek eredménye lett a 2018. április 21-től hatályos [2016/424 rendelet](#), amelynek bizonyos cikkei (bejelentési szervezetek és eljárások) már 2016. október 21-től hatályosak.

A rendelet nem a kötélpálya-létesítmények üzemeltetésére vonatkozik, hanem **általános keretet nyújt az alapvető biztonsági szabályozáshoz** úgy, hogy az engedélyezés, a felügyelet és az ellenőrzés tagállami hatáskörben marad.

**A RENDELET ALKALMAZÁSI TERÜLETE
(HATÁLY)**

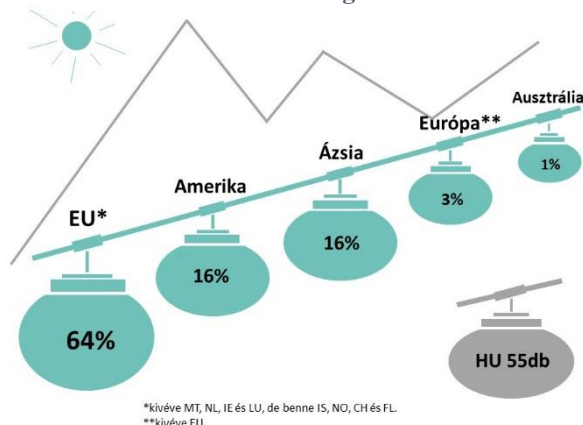
A rendelet pontosítja és aktualizálja a korábbi irányelv hatályát: azaz az új kötélpálya-létesítményekre, a kötélpálya-létesítmények új engedélyhez kötött átalakítására, valamint az Unió piacán újonnan forgalomba hozott alrendszerekre és biztonsági rendszeresekre vonatkozik. Ez jelenti az Unióban letelepedett gyártók által készített új alrendszereket és biztonsági rendszereseket, valamint a harmadik országból behozott, új vagy használt alrendszereket és biztonsági rendszereseket. A rendelet nem alkalmazandó az Unió területén létesített kötélpálya-létesítmények áthelyezésére, illetve az ilyen létesítményekbe beépített alrendszerek vagy biztonsági rendszeresek áthelyezésére, ha az áthelyezés nem jelenti a kötélpálya-létesítmény jelentős mértékű átalakítását. Azok a kötélpálya-létesítmények, amelyek egyszerre látnak el szállítási és szabadidős célú feladatokat, szintén e rendelet hatálya alá tartoznak.

Nem vonatkozik e rendelet az alábbiakra, mivel azok más egyedi uniós harmonizációs jogszabály hatálya alá tartoznak vagy nemzeti szinten megfelelően szabályozhatók:

- a [2014/33/EU irányelv](#) hatálya alá tartozó felvonókra;
- 1986. január 1-je előtt üzembe helyezett kötélpálya-létesítményekre, amelyeket a tagállamok műemléki védelem alatt álló, kulturális védettséget élvező vagy örökségvédelem alá eső létesítménynek – ideértve az alrendszereket és biztonsági rendszereseket is – minősítenek, ha nem történt jelentős változás sem az eredeti terveikhez képest, sem pedig a megépítésükben;
- a mezőgazdasági vagy erdészeti célokra szánt létesítményekre;
- a hegyi menedékházak és melegedők ki-szolgálatására szánt, kizárólag áruk és külön kijelölt személyek szállítására szolgáló kötélpálya-létesítményekre;
- helyszíni vagy mobil szabadidős és szórakoztatási célokra használt berendezésekre;

- bányászati és ipari létesítményekre;
- kötéllel működő kompokra, vízi létesítményekre (pl. kötéllel működő vízisi).

1. ábra: Sífelvonók (26 109 db) megoszlása a világban

Forrás: [Infoszolg/2019 International Report on Snow & Mountain Tourism.](#)

A kötélpálya-létesítményeknek és azok infrastruktúrájának, alrendszerének és biztonsági rendszereseknek meg kell felelniük a rendelet II. mellékletében meghatározott alapvető követelményeknek.

A tagállamok nem tiltják, nem korlátozzák, és nem akadályozzák a rendeletnek megfelelő alrendszerek és biztonsági rendszeresek forgalmazását.

BIZTONSÁGI ELEMZÉS ÉS BIZTONSÁGI JELENTÉS

A tagállam által előírt, a kötélpálya-létesítményért felelős személy köteles elvégezni/elvégeztetni a tervezett kötélpálya-létesítmény biztonsági elemzését, amelynek ki kell terjednie a biztonsági berendezésekre is, valamint arra, hogy ezek milyen hatással vannak a kötélpálya-létesítményre és alrendszerükre, amelyeket működésbe hoznak. A biztonsági elemzés eredményét a biztonsági jelentés foglalja össze, amelyet a kötélpálya-létesítményért felelős személy köteles benyújtani a kötélpálya-létesítmény jóváhagyásáért felelős hatóságnak.

TAGÁLLAMOK KÖTELEZETTSÉGEI

A tagállamok

- **biztosítják**, hogy a kötélpálya-létesítmények a megépítéskor, az üzembe helyezés-kor és az üzemeltetés során **biztonságosak legyenek**;
- **meghatározzák a területhasznosítás és a regionális tervezés szempontjából szükséges követelményeket**, hogy használat közben biztosítsák a környezet, az emberek és különösen a munkavállalók és az üzemeltető személyzet egészségének és biztonságának védelmét;
- **eljárásokat állapítanak meg** a tervezett kötélpálya-létesítmények **engedélyezésére**;
- **előírják** az üzembe helyezés előtti **vizsgálatát** és üzemeltetésük során történő **ellenőrzését**;
- **szankciókat vezetnek be** a jogszabály bár-miféle megsértéséért;
- **bejelentik az Európai Bizottságnak** azokat a szervezeteket, amelyeket felhatalmaztak a megfelelőség-értékelési feladatok ellátására.

GAZDASÁGI SZEREPLŐK KÖTELEZETTSÉGEI

Gyártói kötelezettségek

Gyártó, aki alrendszer vagy biztonsági rendszerrel gyárt, tervezett vagy gyártat, és az ilyen alrendszer vagy biztonsági rendszerrel saját neve vagy védjegye alatt forgalmazza, vagy valamely kötélpálya-létesítménybe beépíti.

Az alrendszerek és biztonsági rendszerrel gyártói kötelesek:

- **biztosítani**, hogy ezeket a rendelet II. mellékletében meghatározott **alapvető követelményeknek megfelelően tervezték és gyártották**;
- a műszaki dokumentációt és az EU-megfelelőségi nyilatkozatot 30 évig **megőrizni**;

- ezeket az azonosításukat lehetővé tevő típus-, tétel- vagy sorozatszámokkal **ellátni**;
- **feltüntetni** elérhetőségi adataikat;
- könnyen érthető **használati és a biztonsági tájékoztatást adni**;
- haladéktalanul **értesíteni** a nemzeti hatóságokat, ha egy alrendszer vagy biztonsági rendszerrel kockázatot jelent.

Importőri és forgalmazói kötelezettségek

Az importőrök és a forgalmazók kötelesek biztosítani, hogy az alrendszerek vagy biztonsági rendszerrel megfelelően az alapvető követelményeknek, így biztosítható, hogy a harmadik országokból az uniós piacra lépő alrendszerek és biztonsági rendszerrel is megfeleljenek a rendeletnek.

A forgalmazók **ellenőrzik**, hogy az alrendszeren vagy a biztonsági rendszerrel elhelyezték-e a CE-jelölést, mellékeltek-e hozzá az EU-megfelelőségi nyilatkozat egy példányát, a használati utasítást, a biztonsági tájékoztatást és adott esetben az egyéb előírt dokumentációt, az érintett tagállam által meghatározott, a felhasználók által könnyen érthető nyelven, valamint hogy a gyártó feltüntette-e a típus-, tétel vagy sorozatszámot, az importőr pedig a csomagoláson a bejegyzett székhelyét és az elérhetőségét.

CE-jelölés a gyártó arra vonatkozó nyilatkozata, hogy a termék megfelel a jelölés elhelyezéséről rendelkező uniós harmonizációs jogszabályban rögzített követelményeknek.

A forgalmazók **biztosítják**, hogy amíg valamely alrendszer vagy biztonsági rendszerrel a felelősségük alá tartozik, a raktározás és a szállítás körülményei nem veszélyeztetik az alkalmazandó alapvető követelményeknek való megfelelőséget.

MEGFELELŐSÉG-ÉRTÉKELÉSI ELJÁRÁS

A **gyártó** forgalomba hozatal előtt az alrendszer vagy a biztonsági rendszerrel válasz-

tása szerinti megfelelés-értékelési eljárásnak veti alá.

A termékek forgalomba hozatalának közös keretrendszeréről szóló [768/2008/EK határozat](#) (NLF-határozat) a megfelelés-értékelési eljárások tekintetében különböző modulokat határoz meg, amelyek a felmerülő veszélyekkel és a szükséges biztonsági szinttel arányosan növekvő szigorúságú eljárásokat foglalnak magukban. Célszerű a megfelelés-értékelési eljárásokat ezen modulok közül kiválasztani.

EU-MEGFELELŐSÉGI NYILATKOZAT

Az EU-megfelelési nyilatkozat elkészítésével a **gyártó felelősséget vállal azért, hogy az adott alrendszer vagy biztonsági rendszerem megfelel a rendeletben meghatározott követelményeknek.**

Az egységes minta alapján elkészített EU-megfelelési nyilatkozat igazolja, hogy a rendelet II. mellékletében meghatározott alapvető követelmények teljesültek. A nyilatkozatot mellékelni kell az alrendszerhez vagy a biztonsági rendszeremhez, és le kell fordítani annak a tagállamnak a nyelvére vagy nyelveire, amelynek piacán az alrendszer vagy a biztonsági rendszeremet forgalomba hozzák vagy forgalmazzák. Ha az alrendszerre vagy biztonsági rendszeremre több olyan uniós jogi aktus alkalmazandó, amely EU-megfelelési nyilatkozatot ír elő, akkor egyetlen EU-megfelelési

nyilatkozatot kell kiállítani, amely tartalmazza az érintett uniós jogi aktusok azonosítását.

MAGYAR SZABÁLYOZÁS

Vasútnak nem minősülő **egyéb kötőtpályás közlekedési rendszer: a síkló, a sífelvonó és a kötélpálya** a [2015. évi CII. törvény](#) szerint. A törvény rendezi a kötőtpályás rendszerek engedélyezésének és hatósági ellenőrzésének szervezetrendszerét. A [Közlekedési Hatóság \(Vasúti Hatósági Főosztály\)](#) látja el ezeket a feladatokat, megfelelés-értékelő szervezetek bevonását is lehetővé téve egyes műszaki feltételek tanúsítására. A kötéllal működő személyszállítási közlekedési eszközökre a vasútnak nem minősülő egyéb kötőtpályás közlekedési rendszerekkel kapcsolatos építésügyi hatósági engedélyezési eljárások lefolytatásának részletes szabályairól szóló [431/2017. \(XII. 20.\) Korm. rendelet](#), a közlekedésért felelős miniszter szabályozási feladatkörébe tartozó forgalmazási követelmények tekintetében eljáró megfelelés-értékelő szervezetek kijelöléséről szóló [60/2011. \(XI. 25.\) NFM rendelet](#) vonatkozik, amelyet legutóbb a [37/2020. \(X.14.\) ITM rendelet](#) módosított.

A magaslati kötélpálya (kalandpark) mutatványos berendezésnek minősül, amire a 2016-os uniós rendelet nem, de a [7/2007. \(I. 22.\) GKM rendelet](#) vonatkozik.

Források:

- A [Bizottság Jelentése](#) az Európai Parlamentnek és a Tanácsnak, első jelentés a személyszállító kötélvontatású vasutakról szóló 2000/9/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv végrehajtásáról (COM/2011/0123 final)
- A [Bizottság \(EU\) 2019/1923 végrehajtási határozata](#) (2019. november 18.) a kötélpálya-létesítményekre vonatkozóan az (EU) 2016/424 európai parlamenti és tanácsi rendelet támogatása céljából kidolgozott harmonizált szabványokról
- A [Bizottság közleménye](#) a kötélpálya-létesítményekről és a 2000/9/EK irányelv hatályon kívül helyezéséről szóló (EU) 2016/424 európai parlamenti és tanácsi rendelet végrehajtása keretében
- [2019 International Report on Snow & Mountain Tourism](#), Nemzetközi jelentés a téli és magashegyi turizmusról, 2019
- Pusztasút, Fennleng és Űrbusz – így is hívhatták volna a Libegőt, [24.hu, 2019. május 22.](#)

Készítette: dr. Ács Vera Judit
Képviselői Információs Szolgálat
E-mail: infoszolg@parlament.hu

infoszolg

Internet: www.parlament.hu/infoszolg
Intranet: intra.parlament.hu/infoszolg/
Tel.: (1) 441-6486